

**Umenie masky:
Nástroj z minulosti**

**Projekt:
2024-1-FR02-KA210-VYOU-000252061**

**Táto príručka, vytvorená v spolupráci
medzi TheatreTransformations (Francúzsko)
a Lišovské múzeum (Slovensko),
ponúka používateľom možnosť preskúmať historický a kultúrny význam masiek a
zároveň sa učiť inovatívne techniky ich výroby a používania. Kombináciou dedičstva
s umeleckým objavovaním vás tento projekt pozýva spojiť sa s univerzálnym jazykom
masiek.**

Lisov Múzeum

www.lisovmuzeum.sk

Úvod

Autor: Jakub Dvorský a Tracey Boot

Projekt Erasmus+ „Umenie masky: Nástroj z minulosti“ oslavuje nadčasové umenie masiek ako most medzi tradíciou a modernou kreativitou. Po týždňoch výskumu a dvoch rezidenciách, jednej v Lisove na Slovensku a druhej v Chambéry vo Francúzsku, Cie.

Divadelné transformácie a Múzeum Lisov zdieľali a spojili svoje zručnosti, aby vytvorili jedinečný vzdelávací nástroj: sadu nástrojov na masky.

Sada obsahuje sériu masiek a pedagogických listov, ktoré používateľom ponúkajú možnosť preskúmať:

- historický a kultúrny význam masiek
- inovatívne techniky na ich výrobu a používanie.

Kombináciou dedičstva s umeleckým objavovaním vás tento projekt pozýva spojiť sa s univerzálnym jazykom masiek.

Čo je to maska?

Autor: Tracey Boot

Masky nie sú len krásne predmety na pohľad, ale sú aj výnimočnými nástrojmi. Maska môže vstúpiť... upokojiť, liečiť, chrániť alebo skrývať nositeľa. Vždy má na verejnosť taký vplyv, že ju nikdy nenechá ľahostajnou.

Maska je:

- Ochrana: Rúško môže svojho nositeľa skryť alebo chrániť, čo mu umožňuje rozvíjať, skúmať a vyjadrovať otázky a pocity ľahšie ako zvyčajne.
- Zdroj: maska obsahuje všetky informácie, ktoré umožňujú používateľovi rozvíjať svoju osobnosť a pôsobiť ako katalyzátor predstavivosti
- Zrkadlo: maska môže byť zrkadlom spoločnosti a pomáha nám pochopiť úlohy, ktoré hráme, a tie, ktoré by sme určite mohli hrať: vodcovia, nasledovníci, diplomati...
- Oslobodenie: zmena rolí s rúškom je rýchla a jednoduchá a podmienenosť pohlavia už nie je problémom.

História masky - Funkcie masiek v rôznych civilizáciách

Všetky civilizácie používali rituálne masky na sviatky a obrady na odháňanie duchov, označujú sezónne zmeny a sú určené na tance. Masky symbolizujú zlo, moc a lásku s rôznym významom na Východe. Medzi bežné typy patria divadelné, karnevalové a pohrebné masky, ktoré používali najmä Egypťania.

Divadelná maska, ktorá sa používa aj pri posvätných tancoch, slúži ako prostriedok na vyjadrenie univerzálne Ja. V niektorých prípadoch maska vyvoláva démonické črty, tento proces môže byť oslobodzujúci. Podobná prax sa vyskytovala počas čínskych sviatkov Nó, ktoré označovali obnovu roka. Maska namiesto toho, aby skrývala, odhaľovala menejcenné sklony, ktoré je potrebné odhodiť.

V Afrike sú masky ako VIP vstupenky na agrárne rituály a iniciačné večierky!

Tanečníci znovu prehrávajú epické príbehy o stvorení a kozmickom poriadku spoločnosti. Je to katarzná extravagancia, kde sa ľudia spájajú so svojím miestom vo vesmíre.

Grécke tradície a minojská a mykénska civilizácia používali rôzne rituálne masky, vrátane tých pre posvätné obrady, pohreby, obety, prevleky a divadlo.

O karnevale

V mnohých krajinách viedla zmes kresťanstva a starších zvykov ku karnevalu masky. Slovo karneval pochádza z latinského slova carnival, ktoré znamená „rozlúčka“ (vale) a „mäso“ (carne). Počas pôstu bolo zakázané jesť mäso a týždeň pred jeho príchodom bol zámenkou na radosť.

Karneval sa vo všeobecnosti vyznačuje **verejnými slávnosťami**, ktoré zahŕňajú **prehliadky**, ulica **strany** a rôzne formy **zábavy**, vrátane **hudby**, **tanec**, **cirkus**, prepracovaný **kostým** a **masky** čo umožňuje jednotlivcom na chvíľu opustiť svoje každodenné identity.

Z historického a náboženského hľadiska, **Karneval je ako divoká párty** kde chaos zrúti usporiadanú scénu! Chaos nahradil zaužívaný poriadok, ktorý sa však po skončení sviatočného obdobia opäť objavil nový alebo obnovený.

Tieto podujatia boli pri mnohých príležitostiach zakázané, ale mnohé úrady ich považujú za nevyhnutnosť. nevyhnutnou súčasťou našej spoločnosti a vynikajúcim spôsobom, ako uvoľniť mnohé napätia v spoločnostiach. Je to čas na oslavy a nový začiatok, na to, aby sme veci natoľko zmenili, že keď... konfety sa usadia, na miesto sa vráti lesklý nový poriadok.

Benátsky karneval má komédiu dell'arte, divadelný štýl, ktorý siaha až do 16. storočia. storočia.

Predpôstne karnevaly sú dôležité aj v New Orleans, Trinidade a Tobagu, Brazílii – najmä najmä Rio. V Británii trvá karneval karibskej komunity v oblasti Notting Hill v západnom Londýne tri dni koncom augusta.

Naše masky

Sada masky obsahuje:

1 polomaska Kallikantzaros (tradičná)

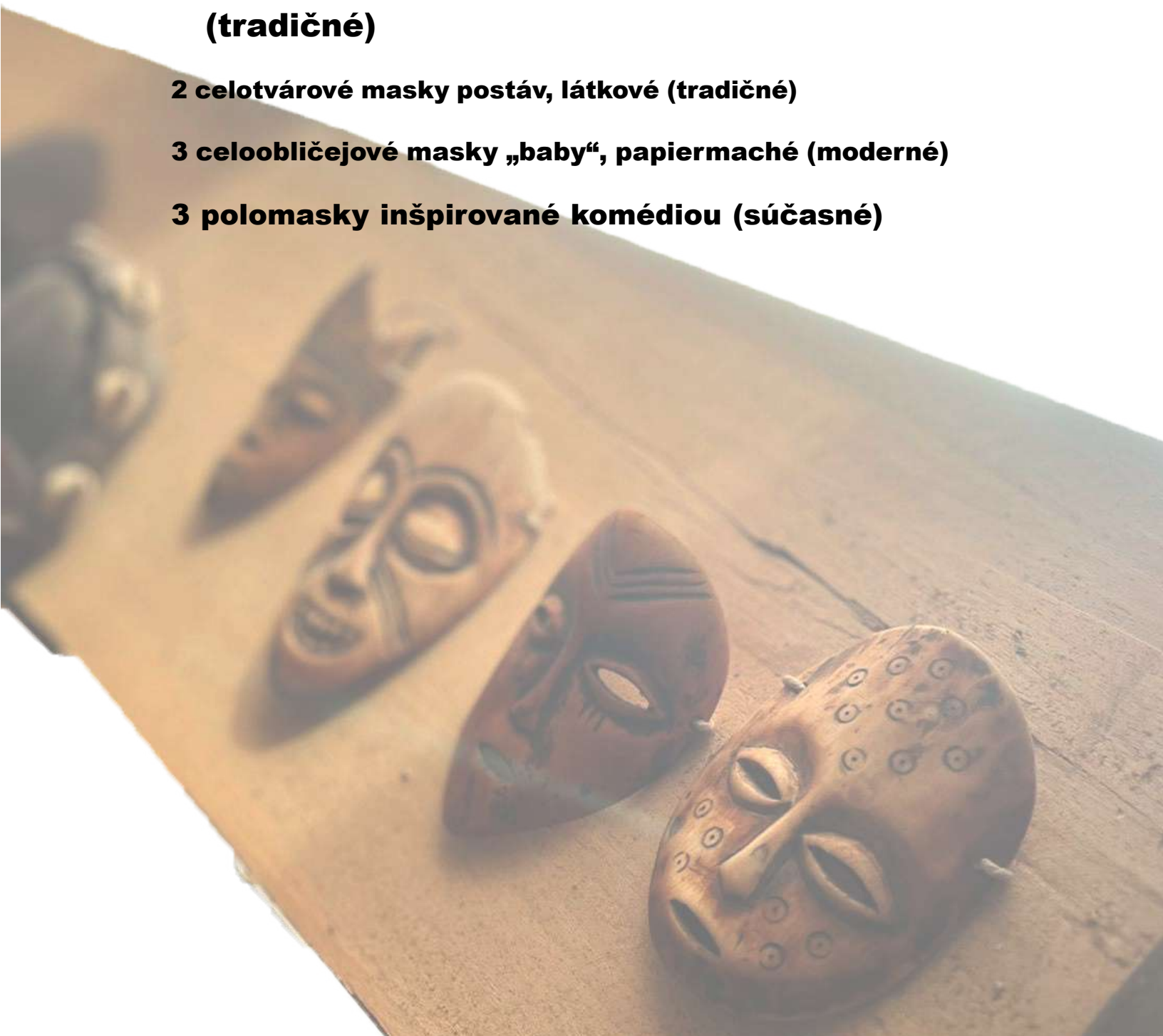
1 Kukari maska z látky (tradičná)

1 Mamuthony, čierna sardínska celomaska, papiermaché (tradičné)

2 celotvárové masky postáv, látkové (tradičné)

3 celoobličejové masky „baby“, papiermaché (moderné)

3 polomasky inšpirované komédiou (súčasné)

Kallikantzaros

Autor: Jakub Dvorský

Východná Európa (Bulharsko, Rumunsko, Severné Macedónsko, Grécko, Turecko a Cyprus)

Materiál: Sušená fľašková tekvica (vyčistená a dutá), Prírodné farbivá alebo akrylové farby, Koža

pásik alebo gumička

Maska Kallikantzaros, ktorá má korene v gréckom folklóre, zobrazuje zlomyselých škriatkov, o ktorých sa hovorí, že potulujú sa počas dvanástich dní Vianoc. Živé farby a prehnané ňufáky alebo kly zachytávajú ich hravú, no mierne zlovestnú povahu. Tieto masky, historicky vyrobené z ľahkej papier-mâché, vyrezávaného dreva alebo dutých tekvic, sa objavovali v hlučných prehliadkach uprostred zimy, kde účinkujúci napodobňovali kúsky škriatkov, aby odohnali zlých duchov a prilákali šťastie do nového roka.

Pre súčasných tvorcov, Kallikantzaros ponúka možnosť preskúmať humor a dualitu – kombinuje odvážne sochárske formy so živou maľbou a zároveň uctieva odveký príbeh chaosu, ktorý ustupuje obnove.

Kukeri

Autor: Adriana Dvorská

Východná Európa (Slovensko, Bulharsko, Rumunsko...)

Materiál: Látkové rúška

Kukerské masky pochádzajúce z Bulharska a ďalších krajín častiach východnej Európy sú žiarivé výtvyry používané počas zimných festivalov na odohnanie zlých duchov a zabezpečenie prosperity. Tieto masky sa tradične vyrábajú z látky, často s použitím recyklovaných textílií, výšiviek a jasných ozdôb, ako sú stuhy a zvončeky.

Celá kukeriovská skupina je chodiacou kozmológiou: v jej srdci zoomorfný Kuker, maskovaný ako býk, koza alebo jeleň, sa prediera zimou s ohlušujúcimi bronzovými zvonmi, aby „prebudil“ pôdu; vedľa neho nevesta (Nevesta) v krížovom odeve zosobňuje úrodné lono Zeme, zatiaľ čo korunovaný kráľ alebo kňaz sprostredkúva medzi dedinčanmi a neviditeľnými silami rituálnym sobášom nevesty a Kukera, aby zaručil úrodu v budúcej sezóne. Komickú rovnováhu vytvára dlhonosý Doktor, ktorého groteskné „operácie“ zahŕňajú choroby, a blázon v handrách, strážca chaosu a smiechu. Každá farba a doplnok prehlbuje kúzlo – červená

Stuhy pulzujú životom a vracajúcim sa slnkom, biele ľanové plátno evokuje očistnú pokrývku snehu, rohy hlásajú mužnosť a polyrytmický hluk naladených zvonov vraj mätie číhajúcich démonov – takže keď súbor krúži okolo dediny proti smeru slnka a skáče cez zamrznuté polia, predvádza mýtický cyklus smrti, znovuzrodenia a obnovy komunity.

Mamuthony

Autor: Jakub Dvorský

Západná Európa, TALIANSKO (Sardínia)

Materiál: Papiermaché (papier, lepidlo, sadra a akrylová farba) /

Tradične vyrobené z dreva

Sardínske masky Mamuthones, pôvodne vyrezávané z dreva, sa dnes často znovu vytvárajú. papier-mâché pre dostupnosť a zachovanie. Tieto tmavé, pochmúrne masky s prepadnutými očami a zvrášteným obočím stelesňujú staroveké rituály spojené s ochranou komunit a oslavou cyklu života.

Tieto masky ponúkajú neuveriteľnú príležitosť ponoriť sa do symbolických a duchovných aspektov európskeho dedičstva. Masky Mamuthones, ktorá sa nosí počas sviatku Sant'Antonio Abate v Mamoiade uprostred zimy, stelesňuje živý dialóg medzi ľudským svetom a svetom predkov: jej prepadnuté oči a sklonené pery pripomínajú ticho mŕtvych, zatiaľ čo tanečnicka chôdza v chrbte a sedemdesiat cinkajúcich bronzových campanacci (kravských zvoncov) prebúdzajú spiace zem a hospodárske zvieratá. Každý ťažký krok – ukotvený v plášti z ovčej kože – vydáva pohrebný rytmus, ktorý smúti nad zimným rozkladom a zároveň privoláva znovuzrodenie jari; medzitým spoločníci Issohadores v bielych lasách pôsobia ako diváci, ktorí udeľujú šťastie a symbolicky „priťahujú“ nové duše do komunity. Matne čierna tvár masky nesie sadze z ohňov, čím spája rituál s ochrannými domácimi duchmi, a kruhová trasa sprievodu okolo dedinských uličiek znovu vytvára neviditeľnú hranicu proti nešťastiu. Či už je vyrezaná z dubového dreva cezminového alebo vylíata z papier-mâché, maska Mamuthones slúži ako prenosná svätyňa – spája pamäť, plodnosť a spoločné opatrovníctvo do jediného hypnotického rituálu.

Tri celé biele masky

Autor: Tracey Boot

Západná Európa, Francúzsko/Spojené kráľovstvo

Materiál: Papiermâché (papier, lepidlo, sadra a akrylová farba)

Tieto masky pôvodne vytvorila Tracey Boot pre predstavenie s názvom **«Taký je život»**, cre- uviedli a hrali v rokoch 1996 – 1998. Predstavenie sledovalo cesty siedmich archetypálnych postáv. Hra sa začala od ich narodenia, takže Tracey sa rozhodla vyrobiť masky pre bábätká.

Masky sú identické (kópie odobraté z tej istej formy).

Potom sme začali používať detské rúška na našich workshopoch a ukážkach ako prostriedok na... ukážete silu rúšok. Prečo?

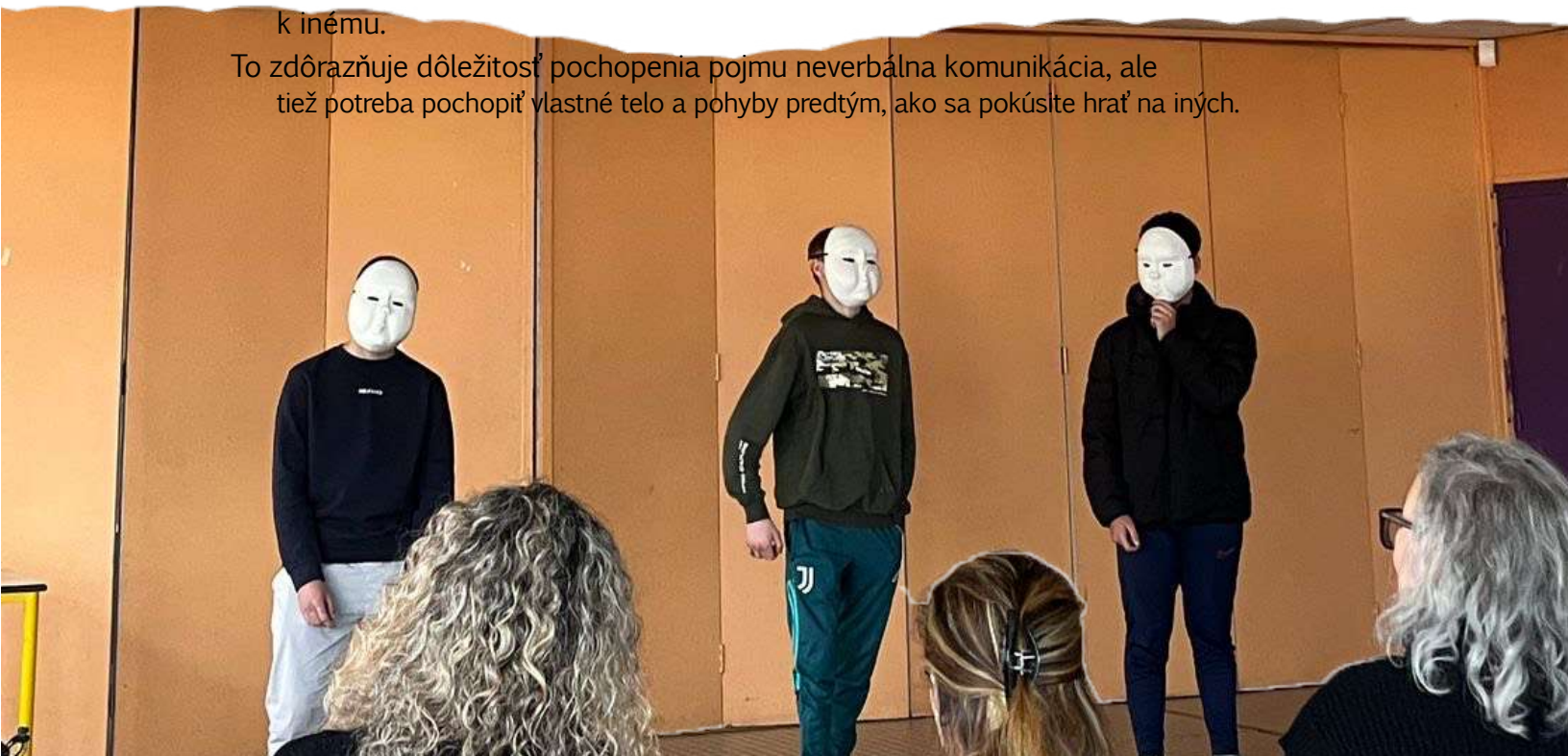
To, že rôznym účastníkom nasadíme rovnaké masky, okamžite demonštruje sila masky a to, ako maska osobu neskrýva, ale naopak, zvýrazňuje telo nositeľa.

Veľmi jasne vidíme:

- tvar a forma tela nositeľa;
- emócie, ktoré telo vyjadruje;
- vek a pohlavie sú zvýraznené alebo sa môžu dramaticky líšiť od nositeľa... Účastníci sú často prekvapení, že tá istá maska môže u jednej osoby vyzeráť veľmi odlišne.

k inému.

To zdôrazňuje dôležitosť pochopenia pojmu neverbálna komunikácia, ale tiež potreba pochopiť vlastné telo a pohyby predtým, ako sa pokúsíte hrať na iných.

Tri zelené polmasky

Autor: Tracey Boot

Západná Európa, Taliansko (inšpirované štýlom commedia dell'arte)

Materiál: Papier maché (papier, lepidlo, sadra a akrylová farba)

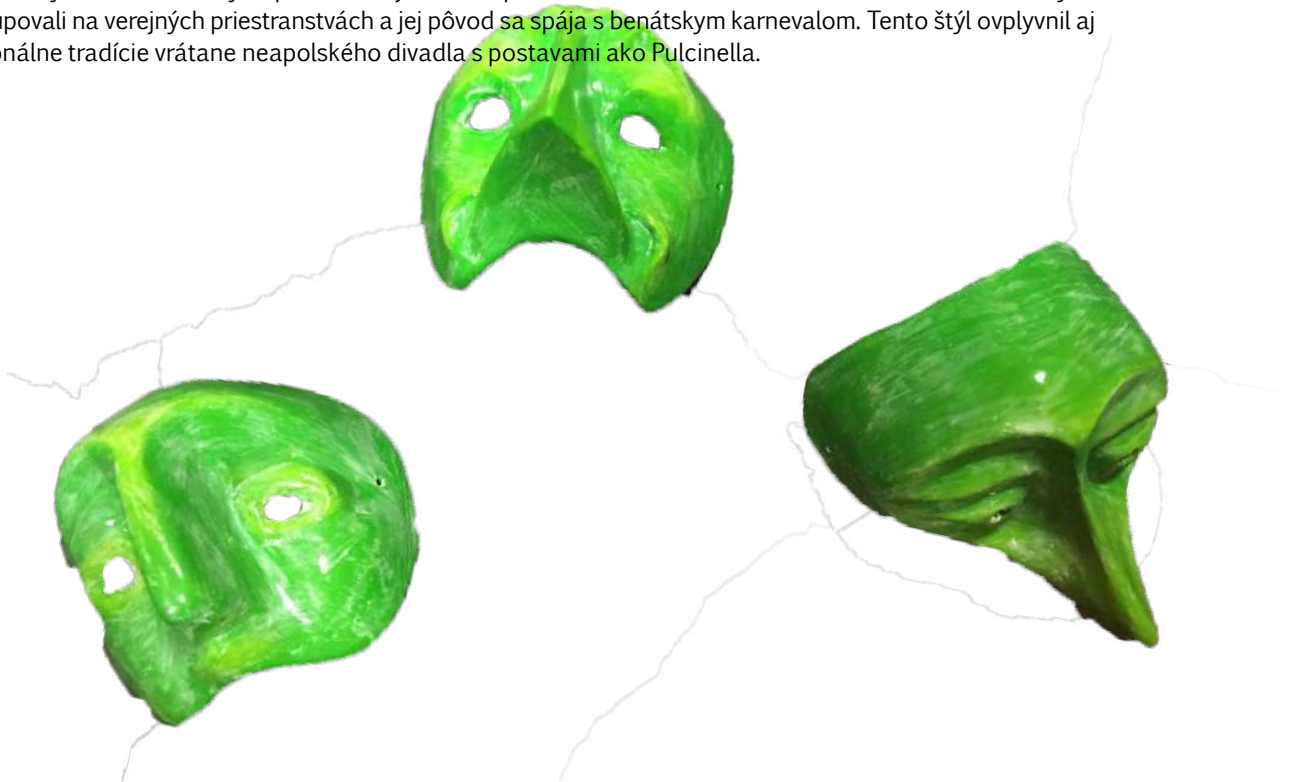
Naše tri „zelené“ polmasky sa používajú na jednom z našich turné. **«Juliette a jej Roméo » adaptácia klasickej hry Williama Shakespeara.** Sú to zábavné postavy, ktoré slúžia ako „rozprávači“, ktorí vysvetľujú, podčiarkujú alebo komentujú príbeh.

Oni:

- Tieto polmasky postáv pôvodne navrhla Tracey Boot v štýle talianskej commedia dell'art. Masky sú inšpirované postavami z nižšej spoločenskej vrstvy, tzv. Postavy „Zanni“, rôzne postavy šaša alebo klauna, v tých časoch známe ako hlupáci alebo „hlúpi neschopní blázni“.
- možno hrať za mužské, ženské alebo androgynne postavy
- hrajú sa ľahko a zábavne a dobre spolupracujú (ale môžu fungovať aj samostatne alebo v duetách pre improvizované objavovanie a vystúpenia).

Komédia dell arte

Commedia dell'arte bola významnou formou profesionálneho divadla v Taliansku od 16. do 18. storočia, známa svojimi maskovanými postavami a improvizovanými predstaveniami. Kombinovala scenáristické dejové línie so spontánnym humorom a vystupovala v nej ikonická postava ako il Dottore a Pantalone. Divadelné súbory vystupovali na verejných priestranstvách a jej pôvod sa spája s benátskym karnevalom. Tento štýl ovplyvnil aj regionálne tradície vrátane neapolského divadla s postavami ako Pulcinella.

Techniky výroby masiek

Výroba látkových masiek od Adriany

Výroba papierovej masky od Tracey

Výroba tekvicovej masky od Jakuba

Výroba látkových masiek

Autor: Adriana

Kontext

V dedinách po celej Moldavskej republike, Bukovine a Maramureši sa v polovici zimy konajú odchody, ako napríklad **Capra** (Koža), **Ursul** (Medveď) a **Malanca** zobrazujú bujné textilné masky. Tieto tváre, ušité zo zvyškov domáceho konope, vlnenej plsti a ovčej kože, kombinujú žiarivé aplikácie, cinkajúce korálky a strapce, aby zahnali duchov starého roka a privolali úrodnú jar.

Nástroje a materiály

- Dve vrstvy hrubej vlnenej plsti alebo konopného plátna (recyklované pastierske plášte sa hodia dobre)
- Ručne česaná ovčia vlna alebo ľanová kúdel' na výplň
- Tavná vrstva (voliteľné) alebo spevňujúca pasta z pšeničného škrobu
- Krajčírka krieda, ťažké nožnice, šidlo, plachtárske ihly, silná ľanová niť
- Lepidlo na textil pre rýchle opravy v dielni
- Farebné stuhy, sklenené korálky, kukuričné zrná, plechové zrkadlá, mosadzné zvončeky
- Prírodné farbivá na vlnu (červená, orechovohnedá, indigo) alebo akrylové farby na textil
- 8 – 10 mm tkaná vlnená páska na viazanie; malé borovicové kolíky, ak je požadovaný mechanizmus s klapkou
- Žehlička a drevený blok na lisovanie

Karpatský krok za krokom

1. **Vzorujte Ducha**–Náčrtnite na kartu štylizovanú tvár kozy, medveďa alebo démona; zvýraznite ňufák a obočie, ktoré budú niesť význam (koza = obratnosť, medveď = sila).
2. **Vystrihnite základné vrstvy**–Obkreslite vzor na zdvojenú plst', označte si otvory pre oči a ústa dostatočne široké pre výhľad počas tanca.
3. **Vystužiť a tvarovať**–Naneste tenkú vrstvu škrobovej pasty na vnútornú stranu prednej vrstvy; keď je napoly suchá, vytvarujte ju cez drevený blok, aby ste vytvorili mierne zakrivenie.
4. **Zbal'te si funkcie**–Zo surovej vlny zrolujte šnúrky, aby ste vytvorili rohy, obočie alebo hrebeň ňufáka; prikryte ich zvyškami vlny a pevne zošite bičovým stehom.
5. **Obvod stehu**–S lícovými stranami k sebe prešite okraj obšívkovým stehom a nechajte 6 cm medzeru pri brade. Zastrihnite krivky, otočte lícom naruby a prižehlite teplou žehličkou pod papierom na pečenie.
6. **Farba a ozdoba**–Natrite masku farbou z orechového dreva, aby ste dosiahli zostarnutý základ, potom na ňu aplikujte červené ľanové záplaty (krv – život), biele kruhy z domácej tkaniny (sneh – čistota) a indigové trojuholníky (nočné tajomstvo). Prišite plechové zrkadlá, aby ste odvrátili zlé oči, a pozdĺž čeluste zaviažte stuhy alebo strapce.

7. **Pridať zvuk**–Pozdĺž čela prevlečte mosadzné zvončeky alebo kukuričné struky tak, aby každé prikývnutie cinkalo; maska kozy môže obsahovať pánt z borovicového kolíka, ktorý vytvára rytmické cvakanie.
8. **Zatvorit' a posilnit'**–Medzeru okolo brady zošite rebríkovým stehom; vnútorné okraje lemujte mäkkým vlneným pásikom, aby ste predišli oderu.
9. **Popruh na procesiu**–Na spánkoch urobte dva otvory šidlom, omotajte vlnenou páskou a zaviažte ju tak, aby maska sedela vysoko pri skákaní; upravte ju pre bezpečné, ale priedušné uchytenie.
10. **Požehnanie a skúška**–Tradícia hovorí o posypaní hotovej masky slivovicou a zrnkami pšenice pred jej prvým použitím; nacvičte si skoky a piruety, aby ste sa uistili, že zvončeky sa nesú cez zasnežené ulice.

Spojením starodávnych materiálov – plstenej vlny, ľanovej nite, doma farbenej stuhy – s odolnými modernými prvkami, ako je prešívanie a lepidlo na textil, uctíte si karnevalové dedičstvo Rumunska a zároveň zabezpečíte, aby maska prežila mnoho zím plných temperamentného dupania.

Výroba masiek z papierovej hmoty

Autor - Tracey

Materiály:

Hlina, modelovacia sadra, papierová hmota s použitím pľavého papiera a/alebo tkanej látky (možno použiť hnedý papier alebo podobný remeselný papier), kvalitné noviny, PVA lepidlo a lepidlo na tapety, vrchnú omietku a akrylovú farbu)

Nástroje: sochárske nástroje, špongie a misky

VÝSKUM: čo chcete vytvoriť?

- Pozerajte sa na obrázky, ľudí, použite svoju predstavivosť... Zhromaždite informácie o svojej postave vek, pohlavie, povolanie, záľuby, nezáľuby (obzvlášť dôležité, ak pracujete s príbehom alebo textom, kde už autor postavu vytvoril).
- Vytvorte storyboard s: obrázkami, kľúčovými slovami, farbami... použite čokoľvek, čo vás inšpiruje.
- Vytvorte si 2D kresbu, začnite si kresliť vlastnú na papier (môžu to byť veľmi jednoduché čiary, napríklad emoji).

Vytvorte 3D „malú hlavu“, miniatúrnu verziu masky.

Použite mäkkú červenú hlinu, ktorá schne bez pečenia.

- Vezmite hrst plnú hliny a vytvorte okrúhlu alebo oválnu hlavu (3D)
- Použite extra hlinu na vytvorenie a umiestnenie nosa, očí, úst (hornej a dolnej pery), obočia a líc na malú guľôčkovú/oválnu hlavu.
- začnite hrať a otestujte si svoje zručnosti s nástrojmi (drevenými na premiestňovanie alebo upevňovanie hliny alebo kovovými na rezanie alebo tvarovanie)
- Skontrolujte symetriu (väčšina tvárí je „takmer“ symetrická)
- Vyhladte malú hlavu vlhkou špongiou.

Ked' budete s týmito výsledkami spokojní, vytvorte model v plnej veľkosti.

- ako oporu je dobré použiť sadrovú tvár (tie sa dajú vyrobiť z plastových neutrálnych masiek)
- vytvorte si masku tak, ako ste to urobili s malou hlavou
- skontrolujte si svoju prácu z rôznych uhlov pohľadu

Vyrobte sadrovú formu z hlineného vzoru

- Okolo masky vytvorte stenu z hliny, zastavte sa pri ústach, aby ste vytvorili polomasku.

- Pripravte si náplast: vlažnú vodu v miske, posypte sadrou, otočte miskou o štvrt' otáčky, posypte sadrou... Pred poklepaním pod miskou premiešame rukou a nalejeme na masku.
- Musíte veľmi silno fúkať, aby sa omietka rozotrela, a potom ju nechať uschnúť.
- Keď je suchá, odstránime všetko, čo je na omietke a okolo nej, aby sme formu obnovili.

Papierová hmota

- Natrhajte štvorce novín a nalepte ich vedľa seba vo vnútri formy (s prekrytím o jeden centimeter), pričom ich postupne vyhladzujte (použite lepidlo na tapety a/alebo PVA lepidlo)
- pridajte vrstvu bieleho papiera (pijavého papiera) alebo hnedého remeselného papiera
- opakujte 1 až 6-krát v závislosti od kvality a hrúbky použitého papiera
- Nechajte papier úplne vyschnúť a potom ho vytiahnite z formy
- Orezať a natrieť

Výroba tekvicovej masky

(Jakub)

Prečo tekvice?

Fľaškové tekvice (*Lagenaria siceraria*) vyrastú tvrdé, drevovité škrupiny, ktoré po vyschnutí premenia na ľahkú, no odolnú nádobu – ideálne na masky, ktoré odrážajú krivky prírody a rezonujú s ľudovými tradíciami Balkánu, Turecka a Cypru.

Nástroje a materiály

- **Sušená fľašková tekvica** (úplne vyzreté, semená vo vnútri hrkotajú)
- Jemne zubá ťažná píla alebo píla na kladenie
- Sada remeselných nožov alebo mikrorašlí (okružle, ploché, polmesiacové)
- Brúsny papier so zrnitosťou 150 a 320
- Ceruzka, flexibilné pravítko, maskovacia páska
- Ručná vŕtačka alebo šídlo na otvory pre popruhy
- Pyrografické pero **alebo** nízkootáčkový Dremel s gravírovacími fréžami
- Prírodné farbivá (orech, indigo) **alebo** akrylové farby + priehľadný matný lak
- Zmes včelieho vosku a ľanového oleja (2:1) na leštenie bezpečné pre styk s potravinami
- Kožené remienky, pletená juta alebo elastická stuha na popruhy
- Protiprachová maska, rukavice a malé štetce

Podrobný pracovný postup

1. Vybrať a vyčistiť

- o Vyberte si dobre vysušenú tekvicu bez mäkkých miest.
- o Vonkajší šupku rehydratujte namočením do teplej vody na 30 minút; zoškrabte povrchovú pleseň chrbtom noža a potom nechajte uschnúť na vzduchu.

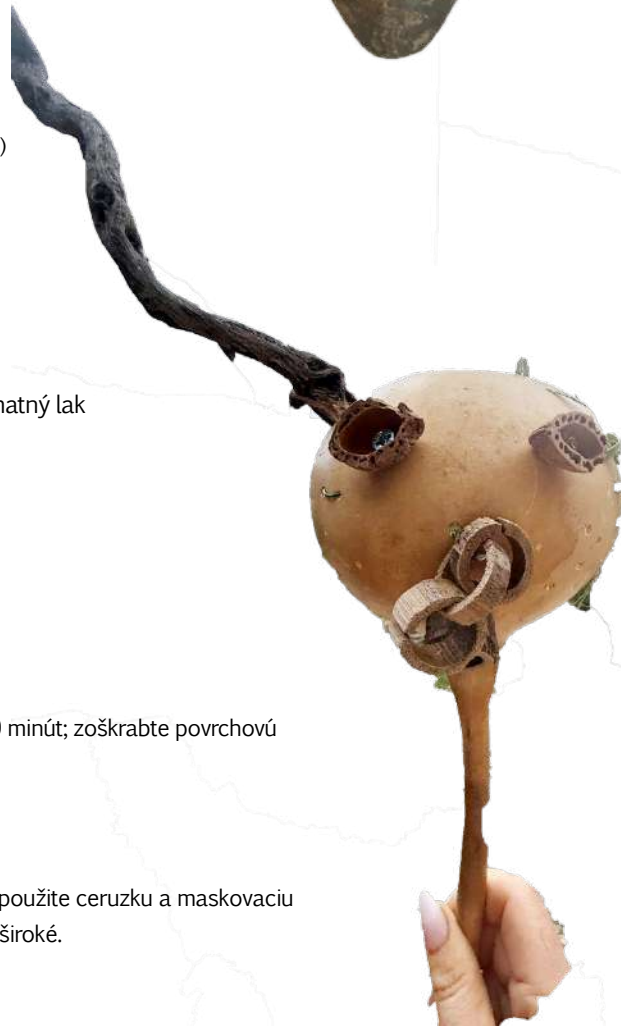
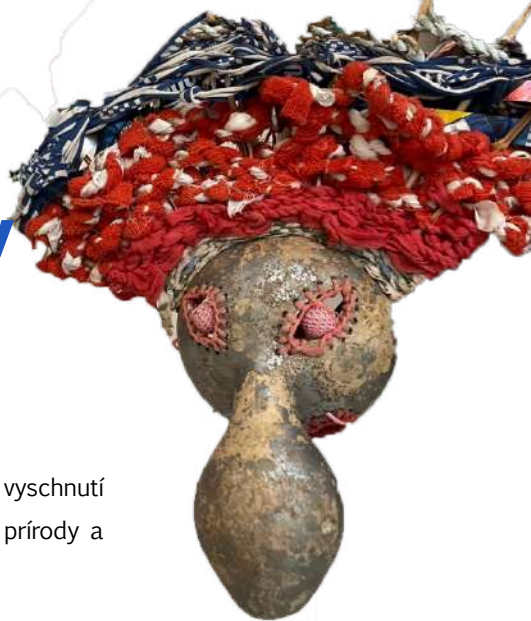
2. Označte tvár

- o Postavte tekvicu vzpriamene a nájdite jej prirodzené „líčka“.
- o Na vyznačenie symetrických polôh očí, nosných dierok a úst použite ceruzku a maskovaciu pásku. Pre jasný obraz udržiajte oči medzi sebou aspoň 2 cm široké.

3. Otvory a dutiny

- o Tekvicu jemne upnite – čeľuste zveráka podložte handričkou.
- o Najprv vyplňte ústa (slúžia ako výstup nečistôt) a potom oči.
- o Semená vytraste; v prípade potreby zväčšite vnútorný priestor mikrorašplou a zužujte steny na hrúbku 4 – 6 mm v miestach kontaktu.

4. Spresniť a tvarovať

- Orezané hrany vyhladíte nožom na rezanie a následne obrúste papierom so zrnitosťou 150; pre okraje bezpečné pre pokožku dokončíte so zrnitosťou 320.
- Test nasadenia: tekvica by mala tesne priliehať na čelo a líčne kosti bez toho, aby tlačila na koreň nosa.

5. Rezba a pyrografia (voliteľné)

- Načrtnite motívy – slnečné špirály, viničové zvitky alebo zoomorfné symboly – priamo na povrch.
- Plytké reliéfy vyrežte frézkou Dremel alebo vypáľte jemné čiary pyrografickým perom a pracujte pomaly, aby ste predišli spáleniu.

6. Farbenie

- **Prírodné moridlo** Pre zemitú hnedú farbu ponorte do orechového farbiva, pre dvojfarebnú hĺbkú ponorte vyrezávané miesta dlhšie.
- **Maľovať** Najprv zafixujte tenkou vrstvou akrylového gessa; naneste nepriehľadné alebo priesvitné wash laky; zvýraznite metalickými farbami nanesenými suchým štetcom.
- Nechajte schnúť 24 hodín.

7. Povrchová úprava a utesnenie

- Zmes včelieho vosku a ľanového semienka zohrejte na teplotu vhodnú pre ruky a votrite ju do povrchu handričkou, ktorá nepúšťa vlákna.
- Po 10 minútach vyleštíte pre saténový lesk, ktorý odpudzuje vlhkosť a prehľbuje farbu.

8. Upevnenie popruhu

- V miestach spánkov vyvrtajte 3 mm otvory; vnútro vystužte kvapkou epoxidu alebo koženou podložkou.
- Kožené remienky s niťou a uzlom alebo elastická stuha s nitmi pre nastaviteľné pohodlie.

9. Komfortná podšívka (voliteľné)

- Pri dlhých prehliadkach prilepte na čelo a bradu plst'ové podložky kontaktným lepidlom, aby ste zmiernili váhu.

10. Terénny test a požehnanie

- Nasadíte si masku vonku; kráčajte, skáčajte a rozprávajte, aby ste skontrolovali prúdenie vzduchu a akustiku. Tradičný dotyk: Pred prvým vystúpením potrite tekvicu šalviovým alebo rozmarínovým dymom, aby ste „prebudili“ ducha tekvice.

Rýchle variácie

- **Polomaska** – Rozrežte tekvicu zboku a použite hornú kupolu; odhaľuje ústa pre ľahšiu reč.
- **Kíbová čel'ust'** – Vystrihnite samostatný spodný zobák, zavesený s koženými prúžkami pre cvakavý pohyb.
- **Hybridná zostava** – Skombinujte lebku tekvice s látkovými rohmi alebo predĺženiami ňufáka z papierovej hmoty.

Jediný vinič môže priniesť desiatky škrupín, vďaka čomu sú tekvicové masky ekologické a zároveň bohaté charakteristické – každá sa zakrivila z rytmov vegetačného obdobia do tváre pripravenej na oslavu.

Alternatívy k maskám

Autori: Tracey a Hélène

Niekedy chýba čas a materiály, ale je možné sa zabaviť aj s inými jednoduchými...
nástrojmi!

Akékoľvek zakrytie tváre, aj čiastočné, ktoré mení vzhľad osoby, je nejakým spôsobom maska: mejkap, fúzy, brada, okuliare, parochňa...

Červené nosy alebo gumené nosy

Nosy sa dajú ľahko nájsť v obchodoch s maskárnymi kostýmami, najmä staré čarodejnícke nosy. vytvárať skvelé postavy. Nájdete tu aj červený nos, ktorý je známy aj ako najmenšia maska na svete. Klaunský nos pochádza z cirkusu a dnes sa používa na rôzne účely (divadelný klaun, terapeutické workshopy, nemocničný klaun atď.).

Papierové tašky

Papierové tašky na remeselné účely sú lacné, bezpečné na použitie a ľahko sa dajú zohnať. Je tiež veľmi jednoduché a rýchlo ich premeniť na skvelé celotvárové masky pomocou nožníc, farieb, fixiek alebo koláže. Je možné hrať sa s oboma stranami tašky.

Rekvizity a kostýmy

So starými okuliarmi (po vybratí šošoviek) je možné hrať veľké množstvo postavy. Skombinujte ich s klobúkmi, šatkami, parochňami alebo umelými fúzikmi...

Líčenie

Nosenie make-upu nie je spojené len s módou. Zdôraznenie očí, obočia, pery alebo zväčšené vrásky prispievajú k transformácii tváre. Použitie latexu na úpravu tváre ju robí ešte menej rozpoznateľnou

Techniky prieskumu masky

Autori: Hélène a Tracey

Tieto aktivity nielen podporujú kreativitu, ale aj podporujú kultúrne porozumenie a vnímanie... osobný prejav. Zapojením sa do masiek sa účastníci môžu ponoriť do bohatých tradícií rozprávania príbehov a vystupovania a objaviť nové aspekty seba samých aj príbehov, ktoré rozprávajú.

Maska je vyrobená na nosenie a hranie sa s ňou. Oživa pohybom hercov. tvár a telo.

Rovnako ako skutočný človek, aj maska sa pohybuje medzi nehybnosťou a pohybom a množstvom ďalších rytmy a napätia.

Je dobré prerušiť workshop momentmi „hrania“ a „pozorovania“. My Rovnako veľa sa naučíme sledovaním skúmania iných a maska často oživa s publikom.

Ked' je maska na tvári, je pri pohybe potrebná opatrnosť kvôli nízkej viditeľnosti zmeny.

Kroky k „hre v maskách“.

Pre uľahčenie práce si vyberte otvorený alebo voľný priestor. Rozcvička:

- Telo: masáž a precvičenie rôznych častí tela a tváre, potom pridajte jednoduchý strečing (posilňovňa/aerobik). Nezabudnite na zápästia, členky a krk.
- Pozorovanie tela: vo dvojiciach kopírujte a zveličujte telo, postoj a chôdzu svojho partnera. Skúste nájsť „neutrálne“ telo – prázdnu stranu (ruky pozdĺž tela a vzpriamený postoj).
- Hlas: dychové a základné hlasové cvičenia (skúmanie samohlások, zvukov, slov a jednoduchých jazykolamov « Peter Piper Picked... »)
- Intelekt: skúmajte a hrajte sa s emóciami tvárou, potom tvárou a telom. (Medzi jednotlivými emóciami sa vráťte do neutrálnej polohy).
- Práca v skupine: kráčajte v priestore s rukami pri očiach so skupinou. Preskúmajte rôzne: rytmy, stavy, napätia... zdieľanie akcií alebo dávanie „darčiek“...

Stretnutie s maskou

- POZRITE SI DOSTUPNÉ RÚŠKA
- VYBERTE si masku podľa svojich pocitov (príťažlivosť alebo odpor)
- VYSKÚŠAJTE masku, či je pohodlná, v prípade potreby ju upravte (guma alebo pena)
- POSTAVTE SA V PRIESTORE v neutrálnej polohe, držte masku pred tvárou a pozerajte sa a skúmajte (zrkadlovo).
- POZOROVANIE: Starostlivé pozorovanie masky z rôznych uhlov pohľadu s cieľom zistiť jej osobnosť, emócie... (vek, pohlavie, zamestnanie, povolania, spoločenské postavenie... (v prípade potreby môže vedúci workshopu použiť kľúčové slová na stimuláciu kreatívneho myslenia).
- KOPÍRUJ masku, vyzeraj ako maska. Vytvor si „zrkadlový obraz“, transformuj si tvár a urob grimasu tak, aby vyzerala ako maska.
- TRANSFORMUJTE svoju neutrálnu polohu na polohu s maskou, zmeňte polohu chodidiel a objavujte, vytvorte si telo, ktoré zodpovedá vašej novej tvári.
- Nasadte si masku (udržujte tvár a držanie tela inšpirované maskou)
- PRECHÁDZKA: skúmanie rytmov a nehybnosti, zvýraznenie dýchacích vzorcov postáv
- Dych k zvuku, zvuk k slovu, slovo k fráze... k hlasu. Z tohto miesta sa môže zrodiť hlas.

Vol'ná improvizácia:

Nezabudnite, že improvizácia je umenie, kde každý musí počúvať... svoju povahu, ale aj na návrhy ostatných!

Improvizácie môžu byť sólové alebo kolektívne.

Každý si uvedomuje, že improvizácia má začiatok, stred a koniec.

- Umiestnite dva stoly, jeden na každú stranu priestoru pre masky.
- Umiestnite masky na dva stoly (samozrejme lícom nahor)
- Účastníci sa pohybujú do priestoru a von z neho a menia si masky, keď chcú.
- Existuje len jedno pravidlo: nikdy prázdne miesto.
- Pridajte hudbu: rôzne zvuky a atmosféry môžu inšpirovať herca a jeho masku

Vytvorenie vchodu:

Vytvorte pozadie alebo použite javiskovú plochu / alebo záves

Vyberte si jednu masku, na ktorú sa chcete hrať

- objaviť sa s maskou,
- stále sa hýbuc,

- pohybovať sa smerom k publiku,
- potom odíť.

„Štruktúrovaná improvizácia“ alebo „scenár“

- vytvoriť skupiny od 3 do 7 umelcov v maskách
- zadajte každej skupine: prostredie alebo miesto a dej alebo tému Napr.: vlaková stanica, štrajk vlakov alebo čakáreň zubára/bláznivý zubár alebo park/zemetrasenie...
- Každý účastník by mal prediskutovať a rozhodnúť sa: kedy vstúpi, čo bude robiť a ako odíde

Záver

Autor: Jakub Dvorský

Sada rúšok je viac než len nástroj – je to pozvánka na objavovanie dedičstva, kreativity a sebazpoznania.

výraz. Masky nás spájajú s príbehmi, tradíciami a navzájom. Dúfame, že pri používaní tejto súpravy odhalíte kúzlo masiek a objavíte nielen ich históriu, ale aj ich úlohu pri formovaní vášho jedinečného pohľadu na svet.

Referencie

Prispievatelia: Tracey, Hélène, Jakub, Adriana

Zdroje:

- Knihy: Umenie masiek
- Múzeá: Lišov Múzeum, Museo delle Maschere Mediterranee
- Karnevaly: Festival Mamoiada, Oslavy Kukeri
- Návodý a platformy: BetterMode, kanál YouTube o výrobe masiek

Knihy

Marche avec un masque neutre

Autor: Georges Bonnaud

Broché Práca s neutrálnou maskou. Autor

Georges Bonnaud

Redaktor L'harmattan

Dátum pôrodu november 2003

Kolekcia Théâtre des cinq continents, číslo 110

EAN 9782747534772

ISBN 2747534774

Ilustrácia: žiadne obrázky

Masques pour théâtres &

légendes Auteur: Francis Debeyre

Životopis autora

Francis Debeyre créée des masques pour le théâtre depuis près de quarante ans. V roku 1981 som sa naučil techniku cuir martelé auprès de Stefano Perocco di Meduna, lui-même élève de Sartori, maître du masque de la commedia dell'arte. Najnovšie stretnutie, v roku 1984, s Wernerom Strubom, tvorcom súťaže a spoluúčastou na scène Genois Benno Besson, ktorý je orientovaný na prácu. Vingt-cinq années d'amicales rencontres et de longues et fructueuses conversations, en Suisse d'abord, puis dans son atelier du Jura.

Editeur : Invenit; Ilustrované vydanie (19. apríl

2018) Jazyk: Français

ISBN-10: 2376800196

ISBN-13 : 978-2376800194 [https://](https://www.masquefrancisdebeyre.fr/le-livre/)

www.masquefrancisdebeyre.fr/le-livre/

Slávnostné masky Ann Rocard Broché Auteur Ann

Rocard

Editeur Dessain Et Tolra

Dátum narodenia 01.05.1986

EAN 2650001518448

ISBN F001518445

Ilustrácia (donnée non spécifiée)

Théâtre de marionnettes a papier par Véra Brody Broché

Fête et croyances populaires en Europe : Au fil des saisons par Yvonne de Sike Les

Masques - obrady a symboly v Európe podľa Yvonne de Sike

Le Livre des Masques od Michela Revelarda

Le Masque: du rite au théâtre par Odette Aslan Broché

Masky od Lommela Andréasa

Fêtes des fous et carnivals par Jacques Heers Broché

Karneval podľa Michela Feuillea

Carnaval alebo La Fête à l'envers od Fabreho Daniela Pocheho

Sacré Carnaval par Bernard Coussée

El Carnaval / The Carnaval: Analisis Historico-kultúrne podľa Julia Ca Baroja Broché Canavals et

Mascarades (Ancienne Edition) pre Ayolu

Maska od Genevieve Allard Poche

Masky: Chefs-d'oeuvre du musée du quai Branly par Yves Le Fur

Výroba masiek (nalievanie detí):

Masques en fête, BRODY (Vera), DOLARD (Marie), ed. Le Temps Apprivoisé, Pierre Zech, 1994

Masques de fête, ROCARD (Ann), ed. Dessain a Tolra, 1986

Les masques, fabrication et jeux, Clement (Line) Broché – 26. mája 1999

Pohybujúce sa telo
výučba kreatívneho
divadla Poetický

zbor

Un enseignement de la création théâtrale

Jacques Lecoq (1921 – 1999) viedol svoju divadelnú školu, založenú v roku 1956, až do svojej smrti. Na jeho učenie sa odvolávajú jeho bývalí študenti po celom svete – herci, režiséri, scénografi, autori... alebo dokonca architekti. Ale kto je Jacques Lecoq? Aká bola jeho kariéra? Aké sú ciele a metódy jeho vyučovania? Na tieto otázky odpovedá „Le Corps“ „poétique“, výsledok početných rozhovorov s Jeanom-Gabrielom Carassom a Jeanom-Claudom Lalliasom.

Od „mimodynamiky“ po „geodramatiku“, od neutrálnej masky po veľké dramatické teritória (melodráma, commedia dell'arte, šašovia, tragédia, klauni), nás Jacques Lecoq sprevádza cestou Školy a krok za krokom nás núti nasledovať jeho pedagogický prístup.

Brožované vydanie obsahuje predslov od Simona McBurneyho, umeleckého riaditeľa spoločnosti Complicité, a doslov od Fay Lecoqovej, riaditeľky Medzinárodnej divadelnej školy v Paríži.

Dátum narodenia19/10/2016

Editor Actes Sud-Papiers

CollectionL e Temps Du

Videá o maske

Zostrihy z predstavení:

The Mitten, predstavenie už viac ako 3 roky

Polomaska: zvieratá z lesa a ústredná postava Zoya a rozprávač bez masky.

Divadelné premeny Výrobkyňa masiek: Tracey Boot Účinkujúci:Hélène

Lenoir Muriel Dussolliet **TU**

Hop, hop, naši priatelia, show už viac ako 3 roky

Polomaska, bábka (zvieratá z lesa a ústredná postava Zoya) a rozprávač bez masky. **Cie.**

Theatre Transformations Výrobkyňa masiek: Hélène Lenoir Účinkujúci:Hélène

Lenoir Margot Naviaux **TU**

Neoddeliteľní, seriál už viac ako 8 rokov

Dve plné masky a jedna tretia maska a postavy bez masky

Výrobca masiek Cie. Theatre Transformations: Tracey Boot

Účinkujúci:Hélène Lenoir, Mélanie Baxter-Jones, Indiana Ballon.

TU

Júlia a syn Rómeo

Polmasky a bábk. **Výrobca**

masiek Cie. Theatre

Transformations: Tracey Boot

Účinkujúci:Hélène Lenoir, Tracey Boot, Margot Naviaux.

TU

Muppet show - Maska Mummenschanz

Celá maska a pantomíma, modelovacia hĺina.

Maškarné divadlo Mummenschanz

TU

Maškarný divadelný súbor Mummenschanz oslavuje 50 rokov

Maškarné divadlo Mummenschanz

TU

L'usine,

Mimografia / Režim:Etienne Decroux. **Stretnuté:**Sterling

Jensen, Michael Goerver, Nell Taylor. **Etienne Decroux**, New

York 1961. Collectie Theatre Instituut Nederland

TU

Dokumentárne filmy

Kmeňové oko: Za maskou

(úryvok z dreveného rezbárstva) Tento úžasný úryvok podrobne odhaľuje, ako Dogonský ľud v Mali pristupuje k drevenému rezbárstvu. Úryvok požíčaný z prvej časti sedemdielnej série „Kmeňové oko“ od **David Attenborough**. (pôvodný dátum vysielania: 1975)

VIDEO TU

Dve cesty Jacquesa Lecoqa (úryvky), 1999

(Les deux voyages de Jacques Lecoq (extraity))

Dokumentárny ponor do základov myslenia Jacquesa Lecoqa, zakladateľa Medzinárodnej divadelnej školy. Film v dvoch častiach, v ktorých sa striedajú zábery z pracovných stretnutí s Jacquesom Lecoqom a jeho bývalými študentmi.

Film Jacquesa Lecoqa, Jeana-Gabriela Carassa, Jeana-Clauda Lalliasa a Jeana-Noëla

Roya Réžia: Jean-Gabriel Carasso a Jean-Noël Roy

Koprodukcia La Sept ARTE / Online produkcia / ANRAT

1999 Vysielanie © L'Oiseau vzácné

VIDEO TU

Kallikantzaros (grécky škriatok dvanástich dní)

- Prehľad „Kallikantzaros“ – **stručné informácie o folklóre škriatkov, ich sezónnom vzhľade a apotropaických praktikách**. en.wikipedia.org

Kukeri (bulharské a balkánske obrady plodnosti)

- „Bulharskí Kukeri“ – *Kusová práca* článok v časopise – **bohato ilustrovaný článok vysvetľujúci kostýmy prišer, symboliku zvonov a dedinské sprievody**. pieceworkmagazine.com
- „Tanec na odplašenie zla v hre 'Kukeri'“ – *The New Yorker* dokumentárny film (2022) – **15-minútový film zachytávajúci zimný tanec, komunitné dedičstvo a festival Surva**. [newyorker.com](https://www.newyorker.com)

Mamuthones (Sardinia, Taliansko)

- „Mamutóni z Mamoiady, 2 000 rokov starý karnevalový rituál“ – sprievodca po Sardínii – **podrobný popis januárového/februárového sprievodu, rituálu obliekania a kadencie zvonov**. sardiniarevealed.com
- „Pohanský exorcizmus na Sardínii“ – *Condé Nast Traveler* – **dĺhá esej spájajúca Mamuthony s predkresťanskými exorcistickými obradmi a dedinskými vatrami**. cntraveler.com

Masky Capra / Ursul (rumunský zimný karneval)

- „Capra Bătrânul Mask“ – katalóg Múzea druhej tváre – **Obrázky vo vysokom rozlíšení a kontext pre masky s kozím tancem, ktoré sa nosia na Silvestra vo vidieckom Rumunsku**. maskmuseum.org

Tekvicové masky (technika a folklór)

- „Ako si vyrobiť tekvicovú masku“ – podrobný návod na YouTube – **šesťminútové video o vyrezávaní, vydlabávaní a maľovaní sušenej fláškovej tekvice**. https://www.youtube.com/watch?v=NZIf8Fp-6P8&utm_source=chatgpt.com